

РЕШЕНИЕ

№ 7692

гр. София, 06.06.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 22.04.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Цонка Вретенарова и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **10356** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство по делото е по реда на чл.203 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл.284, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС). Делото е образувано по искова молба, подадена от Н. И. С., с ЕГН [ЕГН] и с адрес в [населено място], чрез адв. Ю., с приложено пълномощно, срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – София, за присъждане на обезщетение за претърпени от ищеца неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки условия в помещения пълни с дървеници по време на престоя му в Софийски централен затвор за периода от 30.10.2018г. до 12.08.2022г. и периода от 11.06.2023г. до 11.10.2023г. с цена на иска 20 000 лв., ведно със законната лихва от датата на завеждане на делото - 30.10.2023г. до окончателното плащане на задължението.

В исковата молба са изложени и обстоятелства за последиците за ищеца, свързани с поставянето му в посочените условия. Претендира, че в Затвора София имало „епидемия“ от дървеници. Претендира и бездействие на служителите на ГДИН за да се осигурят необходимите условия на задържаните лица.

В съдебно заседание исковата претенция се поддържа чрез адвокати Ю. и Г., а в ход по същество се претендира основателността и присъждане на разноски по списък - 3 адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 вр. ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, и за държавна такса - 10 лева. Адв Г. в ход по същество претендира, че представените по делото писмени доказателства и изслушания свидетел се установило нечовешко

отношение и условия, най-вече в Софийския затвор, държавата не е успяла да гарантира дори минималните условия, при които едно човешко същество може да бъде поставено, както по отношение на дървениците и хлебарките, така и по отношение на условията в самия затвор - достъпът до светлина, до вода, до чист въздух., чистотата вътре в затвора. Вследствие на нечовешките условия, при които ищецът е бил поставен, той изпитал и претърпял неимуществени вреди, по обем и интензитет се превърнали в по-тежка присъда от лишаване от свобода. Иска то съда да вземе предвид, че не е осигурена адекватна защита срещу вредителите, макар и формално да се пръска срещу тях., появата им отново показвала нежеланието на ответника да се справи с този проблем на всички затворници в Софийския затвор. Иска от съда при определянето на обезщетението да вземе предвид критериите по чл.52 ЗЗД - по справедливост.

Ответникът - в писмен отговор и пред съда чрез юрисконсулти М. и В., оспори изцяло исковата претенция, иска от съда да постанови отхвърлянето ѝ. В писмения отговор ответникът оспорва основателността на иска - не са налице кумулативно предвидените основания по чл.1, ал.1 ЗОДОВ за уважаване на иска. В това число исковата претенция се оспорва на основание, че ищецът след преместването му в Затвора София бил настанен в 5 група в двата искиви периода. Цялата площ на ареста и затвора са третирани редовно срещу вредители, за което са съставяни протоколи, а от изпратените от ареста документи било видно, че няма регистрирани прегледи с оплаквания от ухапвания от инсекти и от алергични реакции. Видно било от сключените договори и приложени протоколи за обработка срещу инсекти, че ответникът е предприел мерки и не е осъществил бездействие. Посочено е, че за ограничаване на развитието на инсектите, хигиената в помещенията е от изключително значение, а законодателят възложил поддържането на хигиената в спалните помещения на самите лишени от свобода. – чл.21, ал.2 и чл.176 ППЗИНЗС. По тези съображения счита, че не е налице незаконосъобразно бездействие. Към отговора са приложени писмени доказателства, по които съдът следва да се произнесе след като предостави възможност на ищеца да се запознае с тях и да изрази становище, в това число по данните за факти и обстоятелства, свързани с престоя на ищеца в Затвора София - период, помещенията, в които е бил настанен и лицата, с които е бил настанен, както и другите обстоятелства.

Що се касае до свидетеля, ответникът чрез юр. В. счита, че някои от изявленията му будели недоумение като например, че при наркомани външните лица пръскали само вратата, неясно как външните лица определят кой е наркоман и кой не е. Счита, че не е налице незаконосъобразно бездействие от страна на служители на ответника, тъй като същите съобразно закона изпълнявали задълженията си, преживяванията на ищеца не били от такова естество, че да предизвикат у него емоционални страдания над неизбежното ниво на страдание, присъщо на лишените от свобода. Претендира присъждане на юрискоултско възнаграждение.

Прокурорът - К. при СГП, представи пред съда заключение за неоснователност и недоказаност на исковата молба. От представените писмени доказателства се установило, че ответникът правомерно извършвал дезинсекция на помещенията и в двата искиви периода. Ухапванията от инсектите се доказвали принципно с медицински документи, а такива не са представени по делото. за доказването на неимуществени вреди се изслушали свидетелски показания, които иска да бъдат

преценявани прецизно, предвид факта, че свидетелят не е могъл дори да разграничи двата периода, както и некоректност на изявленията, самият той - свидетелят, водел много дела с ответника, настроен е против ответника и с оглед на неговите лични дела. В тази смисъл счита, че не се доказала претенцията за неимуществени вреди. Иска от съда да отхвърли исковата претенция.

От ищеца се ангажираха следните доказателствени средства: свидетелските показания на Е. Д. М., протоколи за извършени проверки СРЗИ в затвора София, Доклад омбудсмана на Република България за проверки в ГДИН през 2019г.

По делото са приети писмени доказателства, представени от ответника - протоколи и договори във връзка с услугите по дезинсекция и дератизация, докладни записки и др. на длъжностни лица при Затвора София и от ОСИН, копие на амбулаторна книга.

По правната квалификация на иска

Като основание на исковата претенция са посочени чл.1, ал.1 ЗОДОВ вр. чл.284, ал.1 вр. чл.3, ал.2 вр. ал.1 от ЗИНЗС. Предвид обстоятелството, че се касае за условията, при които ищецът е бил поставен в Затвора София за изтърпяване на наказание "лишаване от свобода", то правното основание е чл.284, ал.1 във връзка с чл.3 от ЗИНЗС. Искът следва да бъде разгледан в производство по чл.203 и следващите от АПК. Така предявения иск е подсъден на настоящия съд.

По фактическите основания на иска

Ищецът е бил задържан в периода 30.10.2018г.- до 12.08.2018г. и от 11.06.2023г. до 11.10.2023г. в ареста и в затвора. В Ареста на [улица] в [населено място], е пребивавал както следва:

1) Ищецът е бил задържан на 13.06.2018г. в ареста на [улица] [населено място], а на 22.11.2018г. е приведен в Затвора София (становище на началник ОСИН – С., лист 35 и следващите от делото). Първоначалното задържане е по досъдебно производство 1241/2018г. 05 РУ – СДВР за извършено престъпление по чл.354а, ал.1 НК, а впоследствие е приведен в Затвора София за изпълнение на присъда /споразумение № 207/15.11.2018г.

По време на престоя си в ареста, ищецът е пребивавал само в едно помещение – етаж 6, помещение № 16, през което помещение са преминали още 4 лица, като по данни на началника на ОСИН, в помещението не са настанявани повече от 3 лица.

2)Ищецът втори път е бил задържан в ареста на дата 12.06.2023г. , съгласно постановление за задържане под стража за срок от 72 часа на прокурора по пр.пр. 25714/2023г. СРП, досъдебно производство 1062/2023г. по описа на 05 РУ – СДВР. На дата 15.08.2023г. е приведен в Затвора С. яза за изпълнение на наказание „лишаване от свобода“ за срок от 4 месеца. През този период в ареста лицето е пребивавало само в едно арестно помещение - етаж 5, № 1, през който период са преминали други 6 лица в помещението, но идентично според становището на началника ОСИН, в помещението не са настанявани повече от 3 лица.

В становището началникът на ОСИН посочва, че всички помещения в ареста са еднотипни като изграждане и оборудване – с приблизителна площ от 16 кв.м., оборудвани са с две двойни легла тип „вишка“ за до 4 задържани лица, метална маса и

стол, буферна решетка, отделяща прозорците от килията, 8 бр. метални шкафчета, за съхранение на хранителни продукти и вещи от задържаните лица, отоплителен елемент за парно отопление, отделен с решетка. Всички посочени предмети били фиксирани неподвижно за пода. Всяко арестно помещение разполагало със собствен санитарен възел с непрекъснат достъп до течаща вода, с чешма, мивка и тоалетен блок, под и стени – облицовани с плочки.

Относно хигиената – началникът на ОСИ Н посочва, че задължението за поддържане на хигиената е на задържаните лица – чл.284, ал.4 ППЗИНЗС, представят им се необходимите препарати и средства за поддържане на хигиена, от бюджета на ГДИН, имали възможност и със собствени средства да закупуват допълнително санитарно-хигиенни препарати, съхранявани на отделни места под контрол и наблюдение на служителите от НОС и се предоставяли за ползване също под контрол.

Що се касае до борбата с вредителите, началникът на ОСИН се позовава на сключения договор от ГДИН с външна фирма, за дезинфекция, дезинсекция и дератизация, а при необходимост и незабавно, за което се издавали съответните протоколи, приложени към становището – Според протоколите на 06.10.2018г. е извършена . дезинсекция за хлебарки и дървеници с биоцид А. 10, протоколът е подписан от лицето, извършило обработката и за заявител. На 06.11.2018г. – същите обработки с различен препарат – биоцид О., представен е протокол за 11.05.2023г. за извършени услуги дезинсекция против хлебарки, мравки, бълхи и дървеници – месечно по договор, на 21 и 28.07..2023г. по еднократна заявка е извършено пръскане за хлебарки и дървеници.

Видно от медицинска справка, по време на престоя на ищеца в ареста, е от 13.06.2018г. до 22.11.2018г. и от 12.06.2023г. до 15.08.2023г. оплакванията на ищеца са следните – през първия период единствено оплакване – на 18.10.2018г. в тазобедрената става, била назначена терапия, а към препарата Клонарекс ищецът развил зависимост. При престоя в арестка нито веднъж не се обърнал към медицински персонал с оплаквания от ухапвания от инсекти, не е получавал противоалергични медикаменти и не е получавал такива откън, дървениците не пренасяли болести., прилага 14 страници копие от медицинските журнали за данните в медицинската справка, изготвена от д-р В.. Представената Амбулаторна книга е започната на 18.10.2018г. и, а последният запис за ищеца е от 09.08.2023г. с отбелязване само „б.“.

За времето от 22.11.2018г. до 12.08.2022г., и от 15.08.2023г. до 11.10.2023г. ищецът е пребивавал в Затвора София, като :

1.Ищецът е бил настанен на територията на 8-ма група в периода от 15.08.23г. до 14.09.23г. ,няма данни за конкретното спално помещение, в което е пребивавал, но според справката от ИСДВР Х. условията са следните – имало легла, маса, столове, и шкафове, самостоятелен санитарен възел достъпен по всяко време, с топла и студена вода, отопление – парно отопление с два радиатора, осветление – от лампа тип пура и една дежурна лампа, според ИСДВР са осигурени по 4 кв.м. жилищна площ на всяко лице. В помещението с били настанявани периодично още 23 лица, посочени поименно. .

2.За периода от 11.06.23г. до 11.10.23г., ищецът е бил настанен в 5-та група, 2ро спално помещение с още две лица. За периода 30.10.2018г. до 12.08.2022г. нямало данни в кое спално помещение е настанен, но е бил също в 5-та група - по данни от ИСДВР Т. – л.64 от делото, докладна записка.

3. Според д-р Т., за двата периода на пребиваване на ищеца в Затвора София, в медицинската документация не е регистрирано оплакване за ухапване от инсекти или за алергична реакция.

4. За Затвора София идентично е представен протокол за дезинсекция – за хлебарки, мравки, бълхи и дървеници – месечно по договор на дата 10.05.2023г., представен е протокол за идентично третиране от дата 16.02.2022г., от 22.03.2022г., от 17.05.2022г., от 14.06.2022г. от 16.08.2022г., от 22.01.2021г. (плюс за плъхове и мишки) от 16.03.2021г.; за извънредно извършена дезинсекция на дата 27.04.2021г. за хлебарки и дървеници; на 26.05.21г., 29.06.21г., 24.08.21г. 16.11.21г., 14.12.21г. – месечна дезинсекция по договор за хлебарки и дървеници.

Също е извършвана дезинсекция срещу хлебарки, дървеници и вредители, на 29.01.2020г., 27.03.2020г., на 19.05.20г. на 27.07.2020г., на 24.08.20г. и на 18.09.20г., 1.09.20г. -по еднократна заявка и за дървеници.

През 2019г. съгласно протоколите, е извършвана дезинсекция, включваща хлебарки и дървеници на дати 28.03.2019г., 30.01.19г., 30.07.19г., 29.05.19г.,19.09.19г., също и протокол от 09.09.19г. и от 05.11.19г.

През 2018г. са представени протоколи за дезинсекция на 01.10.18г., 26.07.18г., 28.11.18г.

Допълнително от ответника ГДИН са представени договори с предмет дезинсекции и дератизации от 13.11.18г. и от 20.01.21г.

По делото от ответника е представен отговор от Столична регионална здравна инспекция по друго дело на АССГ, според който на 09.19г. е извършена проверка по прокурорско разпореждане от 02.08.19г. по сигнал от задържано лице от Затвора София за наличие на дървеници и хлебарки, допълнителни проверки били извършени на 13.08.19г., 19.08.19г., 22.08.19г. и 26.08.19г. Резултатите от проверките са: дадени препоръки да се предприемат необходимите действия за контрол на хигиената съобразно спецификата на обекта; при подаден сигнал за наличие на дървеници да се извършват поне две последователни обработки в интервал 15-20 дни. На 06.01.21г. по повод писмо на началника на Затвора София, са взети проби за микробиологично изследване и контрол на дезинфекциите и стерилизациите в медицинския център, като всички проби били добри, не се изолират микроорганизми. На 09.06.22г. по сигнал на лишен от свобода била извършена проверка в затвора София за конкретно лице конкретно за действията на медицинския персонал, не били констатирани нарушения.

Допълнително от страна на ищеца са представени протоколи от проверки от дати 19.02.19г., 19.08.19г. и от 02.09.19г. Всяка от проверките е частична - в 01 група и кухненския блок, (19.02.19г., от 19.08.19г. – в болницата в затвора, а протоколът от 02.09.19г. – за проверка в групите 11, 3,8,9,10 и 13, кухненския блок и медицински центрове – стар и нов в затвора. И в трите протокола за извършената дезинсекция срещу дървеници и хлебарки са описани препаратите и дозите, „опръсканите места“, констатирано е, че всички посочени места са третирани допълнително и от обвиняемите, спазена била технологията и разходната норма, разтворите са приготвяни на място в присъствието на екипа на СЗИ от фирмата –изпълнител на услугите. В протоколите от 19.08.19г. и от 02.09.19г. също е констатирано „опръскване“ на всички помещения, посочените са препаратите и дозите, спазени били дозите и разходните норми. Тези протоколи са съставени за извършени третираня в присъствието на проверяващите органи, предвид данни за начало на обработката, за приготвяне на разтвора на място в присъствието на проверяващите.

Що се касае до здравословното състояние на ищеца, то по делото е представено Удостоверение от 13.06.2018г. от Доверие за здраве АГПСМП" ООД, съгласно което от 20.10.2017г. ищецът е приет за лечение с диагноза хероинова зависимост и продължавал да се лекува към 13.06.2018г. По делото се съдържа и медицинска справка от 13.06.2023г., според която анамнезата е наркомания от 7-8 години - хероин, минали заболявания - метадон от 3 години.

Идентично в писмо от директора на МЦ Затвора София е посочено, че и в двата искиви периода в медицинската документация на Затвора не е регистрирано нито едно оплакване от инсекти или алергична реакция.

Според доклада на Националния превантивен механизъм, по изрична заповед на омбудсмана, в периода 11.07.2019 до 19.07..2019г. е извършена проверка в ГДИН, в Затвора I София, както и в ареста на бул. Г.М. Д. в [населено място].

По относимите към основанията на иска в доклада се съдържат констатации за Затвора София за следното:

За условията за лишаване от свобода е посочено, че стандартното помещение е 4,3 на 3,6 кв.м. при санитарен възел от 2,2 кв.м. конкретно за 5-та група е посочено, че в 11-та стая са разположени 5 легла, въпреки допустимите 4, това се наблюдавало в почти всички помещения на затвора, т.е. държат се легла за евентуално пренаселване, в първа килия отново се наблюдава присъствие на хлебарки и дървеници, в помещението са настанени 6 лишени от свобода. За 8-ма група няма конкретни данни в доклада (в която група е бил настанен в част от искивия период 11.06.2023г. до 11.10.2023г. - справката на л. 64 от делото).

По въпроса за пренаселеност в затвора, за 5-та група е посочено, че разполага с площ от 232 кв.м. Предоставени са броя на лицата по помещения, като освен такива с 1, 2 и 3 лица, без да се сочи в коя група са, 19 бр. са с 4 лица, 17 броя помещения са настанени 5 лишени от свобода, в 13 броя - 6 лица, в 10 броя - 7 лица, в 6 броя - 8 лица, в 2 броя - 9 лица , в 5 броя - 10 лица, в 1 броя - 13 лица, в 1 брой - 21 лишени от свобода лица. Общият брой на настанените лица към 30.04.2019г. е 681 лица, официалната информация на сайта на затвора е а 2845 кв.м. площ или за 670 лица. Изводът в доклада е за обща пренаселеност. Администрацията на затвора не може да гарантира изискуемите 4 кв.м., ако не държи минимален свободен капацитет в резерв от поне 40 места.

Цитира ЕСПЧ - съдебна практика, според която "липсата на ресурс не може по принцип да оправдае условия на задържане, които са толкова лоши, че съставляват третиране в нарушение на чл.3 от Конвенцията". НПМ е препоръчал на началника на затвора да прилага по-разширено прехвърляне на лишени от свобода в общежитието от открит тип включително и с промяна на режима, като избягва и частични пренаселвания, включително със съгласието на задържаните лица. Не било възможно а не се спазват изискванията за капацитета. Препоръката на омбудсмана за поставяне на публично място на капацитета по стаи не била изпълнена, омбудсманът изпитвал затруднения в осъществяването

проверки поради липсата на публична информация в заключение отново е дадена препоръка за строеж на нов затвор.

В частта за хигиената в затвора е посочено, че проблемът с наличието на хлебарки и дървеници е системен, независимо от периодичното месечно пръскане, то било неефективно, навсякъде лишените от свобода лица твърдят, че пръскането води само до раздвижване на хлебарките. Посочва успешни практики в места за задържане, прилагани от органи при МВР - замразяване на дрехи на новопостъпили, цялостна санитарна обработка на дюшеци, възглавници и постелъчен инвентар, а в местата за лишаване от свобода се наблюдавали случаи на преместване на лица едновременно с дюшеците. Препоръката - изисква информация за взетите мерки за справяне с този проблем, да се разшири списъка с разрешени вещи.

В затвора храненето се извършвало по стаите. Няколко налични помещения, в които би могло да се осъществява освен хранене и други смислени дейности, в инспектираните помещения - използвани за кухни и сервизни помещения, се поддържала задоволителна хигиена, доколкото това било възможно в старите и неремонтирани сгради.

За Ареста на бул. Г.М. Д., в доклада е посочено, че предходната проверка е през 2017г., като е почти всички направени тогава препоръки са актуални към проверката през 2019г. Информацията за ареста е за капацитет 249 лица при спазване на 4 кв.м. а информацията била за пренаселеност, действително са налични 313 легла поради разполагането на допълнителни легла във всяка стая повече от допустимия капацитет, при посещението били настанени 264 лица, а до края на юни 2019г. Арестът освен пренаселен, е със слаба дневна светлина поради замъглени стъкла и неизпълнени препоръки както на НПМ, така и на КПИ, не се забелязвал напредък с направените ремонти при проведените интервюта. Постъпили обичайните оплаквания от лошите хигиенно-битови условия за живот и наличието на хлебарки и дървеници в килиите, отбелязано е, че НПМ дава ежегодни препоръки на МП по тези проблеми.

Ищецът ангажира като доказателство и свидетелските показания на Е. Д. М., който пред съда заяви по поставените му въпроси следното: Заяви, че от 2018г. познава ищеца, били заедно в 5-та група в Затвора и в същия арест. Заяви, че му е помагал за унищожаването на дървениците, описа, че са навсякъде. Ищецът му споделил, че дървениците са втората му най-тежка присъда, не можел да спи през нощта, имал обриви, имало следи - кървави петна по тениската, най-много се оплаквал на охранителите. Ищецът споделял на свидетеля, че не можел да спи вечер и търсел хапчета. Знае, че е ходил при лекаря за хапчета за ухапване от

дървеници, но не му са дадени. Свидетелят и ищецът ходели заедно на фитнес, но последният многократно се оплаквал, че нямал сила да тренира, защото не бил спал. Отслабнал с 20 кг. за престоя си в 5-та група. В стаята на ищеца имало 4 легла и санитарен възел., След ремонт за изправяне на стените с нещо като марля и върху него гипс, и там влезли дървеници - в цялата облицовка на стената, която била разлепена – уточни и от ищеца, защото било нетърпимо. Изкачали отвсякъде дървеници, чистели ги с ръце, тъй като не давали нищо за дървениците. Пръскало се с препарати, но дървениците не умирали, нямало никакъв ефект. Ищецът чистел и помагал само в групата, всеки ден го виждал. Имало и хлебарки безкрай, намирали се навсякъде и пълзели по дрехите. В стаята на ищеца - № 2, били наркомани, само привидно пръскали вратата, свидетелят правел забележка да пръскат навсякъде. Ищецът изпитвал безнадежност, "ревал" пред него.

Дървениците се намират в инсталациите, в телевизорите и в дрехите на хората. Ищецът не можел да спи, имал физически и психически проблеми, в дрехите намирал дървеници, ищецът го съветвал да има само два чифта, които да пере всеки ден.

Съдът кредитира показанията на свидетеля като непосредствени, логично обосновани и съответни на писмените доказателства по делото, а именно на справките на СРЗИ и доклада на НПМ. Видно от тях, системен е проблемът с наличието на хлебарки и дървеници в Затвора [населено място] и в Ареста Г.М. Д. 42 в [населено място].

По жалби и сигнали са извършвани проверки и са връчени предписания през предходни години – на 2019г., но няма данни проблемът да е преодолян в конкретния времеви период, предмет на исковата претенция.

Правни изводи:

Искът е допустим, предявен срещу надлежен ответник, заедно с оспорване на законосъобразността на фактически действия и бездействия на служители на администрацията на ответника.

Разгледан по същество е частично основателен.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Разпоредбата забранява подлагането на осъдените и задържаните под стража на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За такова се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от

свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност. По силата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС при установено нарушение на забраната по чл. 3, ал.1 от ЗИНЗС във връзка с ал. 2 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Елементите от фактическия състав на отговорността по чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС включват нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС по отношение на лице, което е лишено от свобода или задържано под стража, причиняване на вреди от нарушението и пряка и непосредствена причинно – следствена връзка.

Ищецът е лице, което е лишено от свобода, надлежен субект с право на иск по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. И през двата искиви периода се установи, че е пребивавал в Ареста на бул. Г.М.Д. и в Затвора София

За исковите периоди условията на пребиваване, така както са описани непосредствено в свидетелските показания, кредитирани от съда, данните от проверките, в това число а извънредни третириания, доказват нарушение на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС. Основателно е оплакването за наличие на дървеници в сградите на ареста и в помещенията, в които ищецът е пребивавал, независимо от взетите мерки от страна на ответника за редовна и извънредна дезинсекция и дератизация.

Същите са неефективни, потвърдено от множеството сигнали и жалби до СРЗИ, както и от периодично извършваните проверки и дадени предписания. Свидетелят Е. М. описва помещението, в което е бил настанен ищеца като пълно с дървеници, които се намират навсякъде в килията, в спалните принадлежности, дрехи, мебели, в инсталации.

Тези условия не могат да не въздействат на ищеца и на което и да е друго лице, в това число преценени в съвкупност. Този извод не може да бъде различен само поради факта, че няма изрична документация да е посещавал лекарския кабинет с оплаквания от ухапване от дървеници с обрив и сърбеж. Съдът не изключва посочените последици и през целия исков период, процесен по делото. Макар и да няма изрични оплаквания от страна на ищеца, не може да се приеме нито че не е бил подложен на ухапвания нито че не изпитва обикновените неблагоприятни последици - обриви и сърбеж след ухапвания от дървеници, нито може да е приеме, че не е имал контакт с дървеници и да се изключат всички последици от

пребиваването му в помещения и сгради като цяло с дървеници. Както се обсъди за констатациите при проверките от екипа на НПМ, касае се за системен проблем и от години, който не е бил разрешен през 2019г., няма данни за подобрене и след това.

Следователно, и както следва от практиката на ЕСПЧ, ищецът като лице изтърпяващо наказание "лишаване от свобода" през конкретните два периода е бил поставен при условия, които са в нарушение на изискванията по чл.3 ЗИНЗС съответно на чл.3 от ЕКПЧ - въз основа на данните по делото следва, че същият е пребивавал в Затвора София и в Ареста на [улица] в [населено място], при условия, които засягат здравето му, причиняват му болки и страдания, и поради това е бил задържан при условия, които не зачитат човешкото достойнство. Нещо повече, въпросните ухапвания и причинени сърбежи като нормална реакция на тялото от съприкосновение с дървеници, допълнително утежняват условията на изпълнение на наказанието лишаване от свобода, доколкото са ограничени възможностите за реакция на задържаното лице и така надвишава "неизбежното ниво на страдание, присъщо на задържането". Така според съдебната практика на ЕСПЧ едно отношение е определя като "нечовешко" когато, то е прилагано в продължение на часове и е причинило или фактическа телесна повреда, или силно физическо и психическо страдание. Той счита едно отношение за "унизително", когато то е било такова, че е предизвикало в жертвите усещания за страх, страдание и малоценност, които могат да ги унижат и обидят (решение К. срещу Полша 30210/96, § 92). В случая именно правото по чл.3 ЗИНЗС респективно по чл.3 Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи - забраната за нечовешко и унижително отношение, е нарушена спрямо ищеца. Наличието на нарушение на основно право води и до логична последица за понесени неимуществени вреди - накърняване на човешкото достойнство, дискомфорт, унижение, болки и страдания, които са пряка и непосредствена последица от условията, при които е бил поставен ищеца през исковия период в Затвора София Ареста на бул. Г.М. Д. в [населено място], предвид, че условията са идентични по същество що се касае до инсектите и хигиенните условия. Както е посочено от НПМ, лишените от свобода лица се хранят в стаите, няма в затвора обособено помещение за хранене и за смислени дейности. В този случай, са принудени да държат храна в помещенията. Доводът на ответника в писмената защита, че не следвало да държат храна в спалните помещения, като причина за епидемията от дървеници, не може да бъде възприет. Освен това, както се обсъди, при една от проверките на СРЗИ през 2019г. – хигиената била на

задоволително ниво, доколкото можело да се поддържа такава в конкретните условия. Няма възможност лишените от свобода чрез свои усилия да разрешат проблема с дървениците както в затвора, така и в ареста. Съдът приема, че условията а идентични, доколкото ответникът при разпределената му тежест на доказване, нито представи доказателства да са изпълнени препоръките на омбудсмана, нито за прилагане на добри практики, които, по примера в доклада на НПМ, дават резултати.

Относно размера на обезщетението, касае се за значителен първи период без прекъсване – 3 г., 09 месеца и 12 дни за периода от 30.10.2018г. до 12.07.2022г., а за втория период – точно 4 месеца, или общо се касае за период от 1497 дни с прекъсване от по-малко от година време, през които ищецът е бил изложен на неблагоприятни условия в помещенията на задържането му. Съдът намира за основателно заключението на прокурора, че исковата претенция за присъждане на обезщетение за претърпени от ищеца неимуществени вреди следва да бъде уважена, но при преценка по критериите за справедлив размер на обезщетението по реда на чл.52 ЗЗД. Претендира се средно по 13,36 лв. обезщетение на ден. Съдът като отчита, че ищецът има здравословни проблеми (наркозависимост, потвърдено и от свидетеля) от преди задържането му (от 2017г.), които допринасят за чувствителността му и по нисък праг на въздействие и възприемане на последиците от неблагоприятните условия, в сравнение с лице, което няма такъв проблем, че след първия исков период ищецът не е предявил иск за вреди, а след прекъсване от около година време, който факт се преценява в посока намаление на претендирания размер. Ищецът е бил съветван от свидетеля, имал е връзка с лице, което води значително количество дела, и както сподели, свидетелят е съветвал същия да търси вреди от нарушение на правата му.

През втория исков период са извършени и ремонтни дейности в килията на ищеца, по данни на свидетеля. Този факт не е довел до пълно решаване на проблема, както констатира и в доклада НПМ, но подобрява условията. При преценка на всички обстоятелства в съвкупност, доколкото за негативните изживявания са налице и други фактори, макар и условията, свързани с дървеници да са преобладаващи, съдът намира, че обезщетение в размер на 9 000 лв. общо, ще бъде справедливо за период от 1497 дни. В тази връзка съдът отбелязва, че данните на ищеца са както за задържането му и на 11.06.2023г. така и за начало 12.06.2023г. – задържане за 72 часа от прокурора, което следваше да докаже с точност ответникът, който би следвало да разполага с цялата документация по този въпрос. Следва да се посочи, че предмет на установяване са

условията, при които е пребивавал ищеца в исковите периоди, в това число съдът дължи изводи дали тези условия са в нарушение на чл.3 ЗИНЗС.Именно пребиваване на ищеца в такива условия се установи по делото, от което като пряка последица се презюмира и възникване на негативни последици и преживявания – неимуществени вреди, които подлежат на обезщетяване от страна на Държавата чрез ГДИН, на правно основание чл.284, ал.1, вр. чл.3 ЗИНЗС.

Съобразно с общите схващания за справедливост при приложението на чл. 52 от Закона за задълженията и договорите, от значение е интензитетът на негативното въздействие, който съдът приема за доказано по-значим за периода на пребиваване в затвора София. При отчитане съвкупно на интензитета на негативните преживявания, продължителността за исковия период, при съобразяване на стандарта на живот в страната и решенията на ЕСПЧ. Размер на обезщетението общо от 9 000 лв. не е прекомерен и не е в противоречие с принципа за справедливост по чл.52 ЗЗД нито би довел до неоснователно обогатяване. Съдът следва да уважи и исковата претенция за присъждане на законна лихва върху размера на обезщетението, от датата на предявяване на иска, която е след крайната дата на вторият исков период, и до окончателното плащане.

Исковата претенция за неимуществени вреди следва да бъде уважена за съответните искиви периоди както следва:

за периода от 30.10.2018г. до 12.08.2022г. –

3 години, 9 месеца и 12 дни – в размер на 8 270 лв.,

и за периода от 11.06.2023г. до 11.10.2023г. – в размер на 730 лв.,

или общо в размер на 9 000 лв. за неимуществени вреди, от пребиваването на ищеца в ареста и в затвора при условия, в нарушение на чл.3 ЗИНЗС, ведно със законната лихва върху обезщетението, считано от датата на иска – 30.10.2023г.

При този изход на правния спор, своевременно направено искане и доказани разноски по списък по чл. 80 ГПК, на ищеца се дължат разноски в размер 10 лева за държавна такса, и предвид вида и обема на осъществената защита по делото, минималният размер по чл.7, ал.2, т.2 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения, на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата, следва да се присъдят разноски само на един адвокат - в случая съобразно материалния интерес възнаграждението е в размер на 1200 лв., като възнаграждение следва да се присъди на първия адвоката, в зависимост от осъществената от него правна помощ - за предявяване на иска, допълнителни доказателства и участие в едно съдебно заседание, която съдът преценява на 2/3 от цялото

или 800 лв., по арг. от чл.143, ал.1 АПК и доколкото възнаграждението се претендира на основание чл.38, ал.12 от Закона за адвокатурата, т.е. присъжда се лично на адвоката.

На основание изложеното съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - София, на основание чл.284, ал. 1 от ЗИНЗС да заплати на Н. И. С., с ЕГН [ЕГН] и с адрес в [населено място], сума в размер на 9 000 (девет хиляди) лева общо, от които за периода от 30.10.2018г. до 12.08.2022г. – в размер на 8 270 лв., и за периода от 11.06.2023г. до 11.10.2023г. – в размер на 730 лв., за неимуществени вреди, от пребиваването на ищеца в нарушение на чл.3 ЗИНЗС в Затвора София и в Арест на [улица] в [населено място], ведно със законната лихва върху обезщетението, считано от датата на иска – 30.10.2023г. до окончателното плащане на обезщетението

и

ОТХВЪРЛЯ иска Н. И. С., с ЕГН [ЕГН] и с адрес в [населено място] срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - София, в останалата част до пълния предявен размер на обезщетението - от 9 000 до 20 000 лв. общо за периода от 30.10.2018г. до 12.08.2022г. и за периода от 11.06.2023г. до 11.10.2023г., за неимуществени вреди, от пребиваването на ищеца при условия, в нарушение на чл.3 ЗИНЗС в Затвора София и в Арест на [улица] в [населено място], ведно със законната лихва от 30.10.2023г. до окончателното плащане на обезщетението.

ОСЪЖДА Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", на основание чл.286, ал. 3 от ЗИНЗС да заплати за разноски:

- на ищеца Н. И. С., с ЕГН [ЕГН] и с адрес в [населено място] сумата от 10 лева за държавна такса

- на адв. И. Ю. от Софийска адвокатска колегия сумата в размер на 800 /осемстотин/ лева, за адвокатско възнаграждение представляваща разноски за съдебното производство.

Решението подлежи на обжалване в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София – град.

СЪДИЯ